

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 5ης Σεπτεμβρίου 2019*

«Προδικαστική παραπομπή – Τεχνικές απαιτήσεις και επιχειρηματικοί κανόνες για τις μεταφορές πίστωσης και τις άμεσες χρεώσεις σε ευρώ – Κανονισμός (ΕΕ) 260/2012 – Ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ (ΕΧΠΕ) – Πληρωμή με άμεση χρέωση – Άρθρο 9, παράγραφος 2 – Προσβασιμότητα των πληρωμών – Προϋπόθεση κατοικίας»

Στην υπόθεση C-28/18,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Ιανουαρίου 2018, στο πλαίσιο της δίκης

Verein für Konsumenteninformation

κατά

Deutsche Bahn AG,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, K. Λυκούργο, E. Juhász, M. Pešič και I. Jarukaitis, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: D. Dittert, προϊστάμενος μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 30ής Ιανουαρίου 2019,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Verein für Konsumenteninformation, εκπροσωπούμενη από τον S. Langer, Rechtsanwalt,
- η Deutsche Bahn AG, εκπροσωπούμενη από τους C. Röchhacker και L. Riede, Rechtsanwälte,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την E. Τσερέπα-Lacombe και τον T. Scharf,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 2ας Μαΐου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 260/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2012, σχετικά με την καθιέρωση τεχνικών απαιτήσεων και επιχειρηματικών κανόνων για τις μεταφορές πίστωσης και τις άμεσες χρεώσεις σε ευρώ και με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 924/2009 (ΕΕ 2012, L 94, σ. 22).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Verein für Konsumenteninformation (ένωσης για την ενημέρωση των καταναλωτών, στο εξής: VKI) και της Deutsche Bahn AG, σχετικά με τη μη παροχή της δυνατότητας στους ταξιδιώτες που δεν έχουν κατοικία στη Γερμανία να πληρώσουν με άμεση χρέωση σε ευρώ μέσω του καθεστώτος της άμεσης χρέωσης το οποίο έχει καθιερωθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: άμεση χρέωση ΕΧΠΕ) για τις κρατήσεις εισιτηρίων που πραγματοποιούν μέσω του διαδικτυακού τόπου της εν λόγω εταιρίας.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 6, 9, 10 και 32 του κανονισμού 260/2012 έχουν ως εξής:

«(1) Η δημιουργία ενιαίας αγοράς για τις ηλεκτρονικές πληρωμές σε ευρώ, χωρίς καμία διάκριση μεταξύ των εθνικών και διασυνοριακών πληρωμών, είναι απαραίτητη για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Για τον σκοπό αυτό, το έργο για τον Ενιαίο Χώρο Πληρωμών σε ευρώ (“ΕΧΠΕ”) αποσκοπεί στην ανάπτυξη κοινών υπηρεσιών πληρωμών εντός της Ένωσης οι οποίες θα αντικαταστήσουν τις υφιστάμενες εθνικές υπηρεσίες πληρωμών. Ως αποτέλεσμα της καθιέρωσης ανοιχτών, κοινών προτύπων, κανόνων και πρακτικών πληρωμών και μέσω της ενιαίας διεκπεραίωσης πληρωμών, ο ΕΧΠΕ θα πρέπει να παρέχει στους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ένωσης ασφαλείς, φιλικές προς τον χρήστη και αξιόπιστες υπηρεσίες πληρωμών σε ευρώ σε ανταγωνιστικές τιμές. Αυτό θα πρέπει να ισχύει για τις πληρωμές του ΕΧΠΕ, εντός και διαμέσου των εθνικών συνόρων, με τους ίδιους βασικούς όρους και σύμφωνα με τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις, ασχέτως του τόπου των πληρωμών αυτών στο εσωτερικό της Ένωσης. [...]

[...]

(6) Μόνο η ταχεία και ολοκληρωμένη μετάβαση σε μεταφορές πίστωσης και άμεσες χρεώσεις ανά την Ένωση θα αποφέρει τα πλήρη οφέλη μιας ενιαίας αγοράς πληρωμών, ώστε να εξαλειφθεί το υψηλό κόστος της παράλληλης λειτουργίας των “κληροδοτημένων” προϊόντων και των προϊόντων του ΕΧΠΕ. Πρέπει συνεπώς να θεσπιστούν κανόνες που θα καλύπτουν την εκτέλεση του συνόλου των πράξεων μεταφοράς πίστωσης και άμεσης χρέωσης σε ευρώ εντός της Ένωσης. [...]

[...]

(9) Για την εκτέλεση μιας μεταφοράς πίστωσης, ο λογαριασμός πληρωμών του δικαιούχου πρέπει να είναι προσβάσιμος. Ως εκ τούτου, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η επιτυχής υιοθέτηση πανενωσιακών υπηρεσιών μεταφοράς πίστωσης και άμεσης χρέωσης, πρέπει να επιβληθεί σε ενωσιακό επίπεδο υποχρέωση προσβασιμότητας. Προκειμένου να βελτιωθεί η διαφάνεια, ενδείκνυται επιπλέον η ενοποίηση, σε ενιαία πράξη, αυτής της υποχρέωσης και της υποχρέωσης προσβασιμότητας για τις άμεσες χρεώσεις που έχει ήδη θεσπισθεί με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 924/2009 [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για τις διασυνοριακές πληρωμές στην Κοινότητα και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2560/2001 (ΕΕ 2009, L 266, σ. 11)]. Όλοι οι λογαριασμοί πληρωμών δικαιούχων που είναι προσβάσιμοι για εθνική μεταφορά πίστωσης θα πρέπει να είναι προσβάσιμοι και μέσω ενός

πανενωσιακού καθεστώτος μεταφορών πίστωσης. Όλοι οι λογαριασμοί πληρωμών πληρωτών που είναι προσβάσιμοι για εθνική άμεση χρέωση θα πρέπει να είναι προσβάσιμοι και μέσω ενός πανενωσιακού καθεστώτος άμεσων χρεώσεων. Τα ανωτέρω θα πρέπει να ισχύουν ανεξαρτήτως της απόφασης του παρόχου [υπηρεσιών πληρωμών] να συμμετέχει σε ένα συγκεκριμένο καθεστώς μεταφορών πίστωσης ή άμεσων χρεώσεων.

- (10) Η τεχνική διαλειτουργικότητα αποτελεί προϋπόθεση για τον ανταγωνισμό. Προκειμένου να δημιουργηθεί μια ενιαία αγορά για τα συστήματα ηλεκτρονικών πληρωμών σε ευρώ, είναι σημαντικό να μην παρεμποδίζεται η διεκπεραίωση των μεταφορών πίστωσης και των άμεσων χρεώσεων από επιχειρηματικούς κανόνες ή τεχνικά εμπόδια, όπως η υποχρεωτική συμμετοχή σε περισσότερα του ενός συστήματα για τον διακανονισμό διασυνοριακών πληρωμών. Οι μεταφορές πίστωσης και οι άμεσες χρεώσεις θα πρέπει να διεξάγονται βάσει καθεστώτος του οποίου οι βασικοί κανόνες θα τηρούνται από παρόχους [υπηρεσιών πληρωμών] που θα αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των παρόχων [υπηρεσιών πληρωμών] εντός των περισσότερων κρατών μελών και θα αποτελούν συνολικά την πλειοψηφία των παρόχων [υπηρεσιών πληρωμών] εντός της Ένωσης, και οι οποίοι κανόνες θα είναι οι ίδιοι τόσο για τις διασυνοριακές, όσο και για τις αμιγώς εθνικές πράξεις μεταφοράς πίστωσης ή άμεσης χρέωσης. [...]

[...]

- (32) Για να εξασφαλιστεί ευρεία υποστήριξη του κοινού στον ΕΧΠΕ, απαιτείται υψηλό επίπεδο προστασίας των πληρωτών, ιδίως για τις πράξεις άμεσης χρέωσης. Το ισχύον σήμερα περιοριστικώς πανευρωπαϊκό καθεστώς άμεσης χρέωσης για τους καταναλωτές, που αναπτύχθηκε από το [Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών], προβλέπει ένα άνευ διευκρινίσεων και άνευ όρων δικαίωμα επιστροφής για τις εξουσιοδοτημένες πληρωμές εντός διαστήματος οκτώ εβδομάδων από την ημερομηνία χρέωσης του ποσού, ενώ βάσει των άρθρων 62 και 63 της οδηγίας 2007/64/EK [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK και 2006/48/EK, και την κατάργηση της οδηγίας 97/5/EK (ΕΕ 2007, L 319, σ. 1)] το εν λόγω δικαίωμα επιστροφής υπόκειται σε διάφορες προϋποθέσεις. Υπό το πρίσμα της επικρατούσας κατάστασης στην αγορά και της ανάγκης να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, ο αντίκτυπος των διατάξεων αυτών πρέπει να αξιολογηθεί στην έκθεση την οποία, σύμφωνα με το άρθρο 87 της οδηγίας 2007/64/EK, η Επιτροπή υποβάλλει το αργότερο έως την 1η Νοεμβρίου 2012 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην [Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα], συνοδευόμενη, εφόσον κριθεί σκόπιμο, από πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας.»

- 4 Το άρθρο 1 του κανονισμού 260/2012, το οποίο επιγράφεται «Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζονται κανόνες για τις πράξεις μεταφοράς πίστωσης και άμεσης χρέωσης σε ευρώ εντός της Ένωσης σε περίπτωση που τόσο ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών (“πάροχος ΥΠ”) του πληρωτή, όσο και ο πάροχος ΥΠ του δικαιούχου, βρίσκονται εντός της Ένωσης ή σε περίπτωση που ο μόνος πάροχος ΥΠ που εμπλέκεται στην πράξη πληρωμής βρίσκεται στην Ένωση.»

- 5 Το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού επιγράφεται «Ορισμοί» και προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[...]

- 2) “άμεση χρέωση”, η εθνική ή διασυνοριακή υπηρεσία πληρωμής για τη χρέωση λογαριασμού πληρωμών του πληρωτή, όταν η πράξη πληρωμής πραγματοποιείται με πρωτοβουλία του δικαιούχου βάσει της συναίνεσης του πληρωτή·
- 3) “πληρωτής”, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο διατηρεί λογαριασμό πληρωμών και επιτρέπει εντολή πληρωμής από αυτόν το λογαριασμό πληρωμών ή, εάν δεν υπάρχει λογαριασμός πληρωμών του πληρωτή, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που δίνει τέτοια εντολή πληρωμής στον λογαριασμό πληρωμών του δικαιούχου·
- 4) “δικαιούχος”, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διατηρεί λογαριασμό πληρωμών και που είναι ο προοριζόμενος αποδέκτης των χρηματικών ποσών που αποτελούν αντικείμενο της πράξης πληρωμής·
- 5) “λογαριασμός πληρωμών”, ο λογαριασμός που διατηρείται στο όνομα ενός ή περισσότερων χρηστών υπηρεσιών πληρωμών και χρησιμοποιείται για την εκτέλεση των πράξεων πληρωμής·

[...]

- 21) “εντολή”, έκφραση της συναίνεσης και εξουσιοδότησης που παρέχεται από τον πληρωτή στον δικαιούχο και (άμεσα ή έμμεσα μέσω του δικαιούχου) στον πάροχο ΥΠ του πληρωτή για να έχει ο δικαιούχος τη δυνατότητα να κινήσει είσπραξη για χρέωση του προσδιοριζόμενου λογαριασμού πληρωμών του πληρωτή και για να έχει ο πάροχος ΥΠ του πληρωτή τη δυνατότητα να συμμορφωθεί προς τις οδηγίες αυτές·

[...]

- 26) “διασυνοριακή πράξη πληρωμής”, πράξη πληρωμής που δρομολογείται από έναν πληρωτή ή έναν δικαιούχο, όταν ο πάροχος ΥΠ του πληρωτή και ο πάροχος ΥΠ του δικαιούχου βρίσκονται σε διαφορετικά κράτη μέλη·
- 27) “εθνική πράξη πληρωμής”, πράξη πληρωμής που δρομολογείται από έναν πληρωτή ή έναν δικαιούχο, όταν ο πάροχος ΥΠ του πληρωτή και ο πάροχος ΥΠ του δικαιούχου βρίσκονται στο ίδιο κράτος μέλος·

[...]».

- 6 Το άρθρο 3 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Προσβασιμότητα», προβλέπει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Ο πάροχος ΥΠ ενός πληρωτή που είναι προσβάσιμος για εθνικές πράξεις άμεσης χρέωσης στο πλαίσιο ενός καθεστώτος πληρωμών, είναι προσβάσιμος, σύμφωνα με τους κανόνες ενός πανενωσιακού καθεστώτος πληρωμών, για άμεσες χρεώσεις τις οποίες δρομολογεί ένας δικαιούχος μέσω παρόχου ΥΠ που βρίσκεται σε οποιοδήποτε κράτος μέλος.»

- 7 Το άρθρο 9 του ίδιου κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Προσβασιμότητα των πληρωμών», προβλέπει, στον παράγραφο 2, τα εξής:

«Ο δικαιούχος που δέχεται μεταφορά ή χρησιμοποιεί άμεση χρέωση για τη λήψη χρηματικών ποσών από πληρωτή ο οποίος διατηρεί λογαριασμό πληρωμών εντός της Ένωσης δεν προσδιορίζει το κράτος μέλος στο οποίο πρέπει να βρίσκεται ο εν λόγω λογαριασμός πληρωμών, υπό την προϋπόθεση ότι ο λογαριασμός πληρωμών είναι προσβάσιμος σύμφωνα με το άρθρο 3.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 8 Η VKI είναι ένωση η οποία, σύμφωνα με το αυστριακό δίκαιο, έχει ενεργητική νομιμοποίηση σε δίκες που αφορούν την προστασία των καταναλωτών.
- 9 Η Deutsche Bahn είναι εταιρία σιδηροδρομικών μεταφορών με έδρα το Βερολίνο (Γερμανία). Η εταιρία αυτή παρέχει στους καταναλωτές τη δυνατότητα να πραγματοποιούν μέσω του ιστοτόπου της κρατήσεις εισιτηρίων για διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές. Συνάπτει, προς τούτο, συμβάσεις με τους καταναλωτές, βάσει των γενικών όρων μεταφοράς που εφαρμόζει.
- 10 Μία από τις ρήτρες που περιλαμβάνονται στους εν λόγω γενικούς όρους μεταφοράς προβλέπει ότι η πληρωμή για τα εισιτήρια που κρατούνται μέσω του ιστοτόπου της Deutsche Bahn μπορεί να γίνει με πιστωτική κάρτα, με PayPal, με άμεση τραπεζική μεταφορά και με άμεση χρέωση ΕΧΠΕ. Σύμφωνα με τη ρήτρα όμως αυτή, η πληρωμή με άμεση χρέωση ΕΧΠΕ γίνεται δεκτή υπό την επιφύλαξη ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις και, συγκεκριμένα, εφόσον ο πληρωτής έχει κατοικία στη Γερμανία, συναινεί στη χρέωση λογαριασμού τηρουμένου από τράπεζα ή ταμιευτήριο με έδρα εντός κράτους το οποίο μετέχει στον ΕΧΠΕ, δίνει εντολή στην τράπεζα ή στο ταμιευτήριο να εξοφλήσουν τη χρέωση και πραγματοποιεί εγγραφή στον ιστοτόπο της Deutsche Bahn. Περαιτέρω, για την ενεργοποίηση της άμεσης χρέωσης ΕΧΠΕ απαιτείται ο πληρωτής να δώσει τη συναίνεσή του για τη διενέργεια ελέγχου φερεγγυότητας.
- 11 Η VKI άσκησε αγωγή ενώπιον του Handelsgericht Wien (εμποροδικείου Βιέννης, Αυστρία), ζητώντας να υποχρεωθεί η Deutsche Bahn να παύσει να χρησιμοποιεί την εν λόγω ρήτρα στις συμβάσεις που συνάπτει με τους καταναλωτές. Προς στήριξη της αγωγής, η VKI προέβαλε ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη ρήτρα, κατά την οποία ο πληρωτής, προκειμένου να μπορεί να προβεί σε πληρωμή με άμεση χρέωση ΕΧΠΕ, απαιτείται, μεταξύ άλλων, να έχει κατοικία στη Γερμανία, αντιβαίνει στο άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012, δεδομένου ότι, αφενός, ο καταναλωτής κατά κανόνα διατηρεί τον λογαριασμό πληρωμών του στο κράτος μέλος της κατοικίας του και, αφετέρου, ο περιορισμός που επιβάλλεται με τη ρήτρα αυτή είναι επαχθέστερος ακόμη και εκείνον που θα απέρρευε από την προϋπόθεση να τηρεί ο πληρωτής λογαριασμό πληρωμών στη Γερμανία.
- 12 Η Deutsche Bahn υποστήριξε ότι ο κανονισμός 260/2012, δεδομένου ότι απευθύνεται στους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, αποσκοπεί στην προστασία των πληρωμών και όχι των πληρωτών. Ο κανονισμός αυτός δεν υποχρεώνει τους δικαιούχους πληρωμών να παρέχουν τη δυνατότητα άμεσης χρέωσης ΕΧΠΕ προς όλους τους καταναλωτές σε ολόκληρη την Ένωση. Εξάλλου, οι καταναλωτές έχουν στη διάθεσή τους άλλες δυνατότητες πληρωμής για την αγορά των εισιτηρίων από τον ιστοτόπο της. Εν πάση περιπτώσει, η προϋπόθεση περί κατοικίας του καταναλωτή είναι, κατά την Deutsche Bahn, δικαιολογημένη. Τούτο δε διότι, στο πλαίσιο του συστήματος άμεσης χρέωσης, σε αντίθεση με άλλα συστήματα πληρωμών, ο πάροχος των υπηρεσιών πληρωμής δεν παρέχει στον δικαιούχο καμία εγγύηση για την πληρωμή.
- 13 Το Handelsgericht Wien (εμποροδικείο Βιέννης), με απόφαση της 13ης Ιουλίου 2016, έκανε δεκτό το αίτημα της VKI για τους καταναλωτές που κατοικούν στην Αυστρία, κρίνοντας ότι η εν λόγω ρήτρα ήταν αντίθετη προς το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012.
- 14 Το Oberlandesgericht Wien (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Βιέννης, Αυστρία), δικάζοντας κατ' έφεση, εξαφάνισε με απόφαση της 14ης Μαρτίου 2017 την ανωτέρω απόφαση και απέρριψε το αίτημα της VKI, κρίνοντας ότι, μολονότι το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012 εγγυάται τόσο στους πληρωτές όσο και στους δικαιούχους ότι αρκεί να έχουν έναν μοναδικό λογαριασμό πληρωμών για να πραγματοποιούν εθνικές και διασυνοριακές πληρωμές με άμεση χρέωση, εντούτοις ο κανονισμός αυτός δεν υποχρεώνει τους δικαιούχους να δέχονται σε κάθε περίπτωση συγκεκριμένα μέσα πληρωμών για τον διακανονισμό των εμπορικών συναλλαγών με τους καταναλωτές.

- 15 Η VKI άσκησε αναίρεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Oberster Gerichtshof (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Αυστρία), το οποίο είναι της άποψης ότι το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012, απαγορεύοντας στους πληρωτές και στους δικαιούχους να προσδιορίζουν το κράτος μέλος στο οποίο πρέπει να βρίσκεται ο λογαριασμός πληρωμών του αντισυμβαλλομένου, δεν απευθύνεται στους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, αλλά εφαρμόζεται στις σχέσεις μεταξύ των δικαιούχων και των πληρωτών και, ως εκ τούτου, αποσκοπεί στην προστασία των πληρωτών. Μολονότι πράγματι η διάταξη αυτή, αν ερμηνευθεί κατά γράμμα, απαγορεύει μόνον τη θέσπιση κριτηρίου γεωγραφικού προσδιορισμού του λογαριασμού πληρωμών, εντούτοις, ρήτρα όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία αποκλείει την πληρωμή μέσω άμεσης χρέωσης ΕΧΠΕ όταν ο πληρωτής δεν κατοικεί στο κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται η έδρα των δραστηριοτήτων του δικαιούχου, ενδέχεται να αντιβαίνει στην εν λόγω διάταξη, δεδομένου ότι ο λογαριασμός του πληρωτή βρίσκεται κατά κανόνα στο κράτος μέλος της κατοικίας του.
- 16 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:
- «Πρέπει το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012 να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύεται στον δικαιούχο να εξαρτά την πληρωμή με τη διαδικασία της άμεσης χρέωσης ΕΧΠΕ από την προϋπόθεση να έχει ο πληρωτής την κατοικία του στο κράτος μέλος στο οποίο έχει και ο δικαιούχος την κατοικία ή την έδρα του, όταν η πληρωμή επιτρέπεται και με άλλο τρόπο, όπως για παράδειγμα με πιστωτική κάρτα;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 17 Με το προδικαστικό ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 9 παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε συμβατική ρήτρα, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία αποκλείει την πληρωμή με άμεση χρέωση ΕΧΠΕ όταν ο πληρωτής δεν έχει την κατοικία του στο ίδιο κράτος μέλος με εκείνο στο οποίο έχει την έδρα των δραστηριοτήτων του ο δικαιούχος.
- 18 Υπενθυμίζεται καταρχάς ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 1 του κανονισμού 260/2012, ο κανονισμός αυτός θεσπίστηκε στο πλαίσιο του σχεδίου δημιουργίας του ΕΧΠΕ, το οποίο αποσκοπούσε στην ανάπτυξη κοινών υπηρεσιών πληρωμών εντός της Ένωσης για τις πληρωμές σε ευρώ, οι οποίες θα αντικαθιστούσαν τις υφιστάμενες εθνικές υπηρεσίες πληρωμών.
- 19 Κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 260/2012, σκοπός του κανονισμού είναι η θέσπιση κανόνων για τις πράξεις μεταφοράς πίστωσης και άμεσης χρέωσης σε ευρώ εντός της Ένωσης, σε περίπτωση που τόσο ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή όσο και ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμής του δικαιούχου βρίσκονται εντός της Ένωσης ή σε περίπτωση που ο μόνος πάροχος υπηρεσιών πληρωμής που εμπλέκεται στην πράξη πληρωμής βρίσκεται στην Ένωση.
- 20 Όπως προκύπτει ιδίως από τις αιτιολογικές σκέψεις 1 και 6 του κανονισμού, οι τεχνικές απαιτήσεις και οι επιχειρηματικοί κανόνες που προβλέπονται από τον κανονισμό αυτόν ισχύουν για τις εθνικές και τις διασυνοριακές πληρωμές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΧΠΕ με τους ίδιους βασικούς όρους και σύμφωνα με τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις, ανεξαρτήτως του τόπου των πληρωμών αυτών στο εσωτερικό της Ένωσης, προκειμένου να διασφαλιστεί η ολοκληρωμένη μετάβαση σε μεταφορές πίστωσης και άμεσες χρεώσεις ανά την Ένωση και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να δημιουργηθεί ενιαία αγορά για τις ηλεκτρονικές πληρωμές σε ευρώ, χωρίς καμία διάκριση μεταξύ εθνικών και διασυνοριακών πληρωμών.
- 21 Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012 προβλέπει ότι ο δικαιούχος που χρησιμοποιεί άμεση χρέωση για τη λήψη χρηματικών ποσών από πληρωτή ο οποίος διατηρεί λογαριασμό πληρωμών εντός της Ένωσης δεν επιτρέπεται να «προσδιορίζει» το κράτος μέλος στο

- οποίο πρέπει να βρίσκεται ο λογαριασμός πληρωμών, υπό την προϋπόθεση ότι ο εν λόγω λογαριασμός είναι προσβάσιμος σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού, η δε έννοια της άμεσης χρέωσης ορίζεται, στο άρθρο 2, σημείο 2, του ίδιου κανονισμού, ως η εθνική ή διασυνοριακή υπηρεσία πληρωμής για τη χρέωση λογαριασμού πληρωμών του πληρωτή, όταν η πράξη πληρωμής πραγματοποιείται με πρωτοβουλία του δικαιούχου βάσει της συναίνεσης του πληρωτή.
- 22 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμής ενός πληρωτή που είναι προσβάσιμος για την πραγματοποίηση εθνικής πράξης άμεσης χρέωσης στο πλαίσιο ενός καθεστώτος πληρωμών πρέπει να είναι ομοίως προσβάσιμος –όπως προκύπτει επίσης και από την αιτιολογική σκέψη 9 του κανονισμού– για την πραγματοποίηση άμεσων χρεώσεων τις οποίες δρομολογεί ένας δικαιούχος, σύμφωνα με τους κανόνες ενός πανευρωπαϊκού καθεστώτος πληρωμών, μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών που βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος.
- 23 Επομένως, από το γράμμα του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, προκύπτει ότι απαγορεύεται ο δικαιούχος άμεσης χρέωσης να απαιτεί από τον πληρωτή να διατηρεί λογαριασμό σε συγκεκριμένο κράτος μέλος, όταν ο λογαριασμός του πληρωτή είναι προσβάσιμος για εθνική άμεση χρέωση.
- 24 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, μολονότι η επίμαχη στην κύρια δίκη ρήτρα επιβάλλει στον πληρωτή την υποχρέωση να έχει την κατοικία του στο κράτος μέλος στο οποίο έχει εγκαταστήσει ο δικαιούχος την έδρα των δραστηριοτήτων του, ήτοι στη Γερμανία, δεν απαιτεί ωστόσο να διαθέτει ο πληρωτής λογαριασμό πληρωμών σε συγκεκριμένο κράτος μέλος. Συνεπώς, το γράμμα του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012 δεν καταλαμβάνει ρητώς μια τέτοια ρήτρα.
- 25 Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία διάταξης του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2018, Günter Hartmann Tabakvertrieb, C-425/17, EU:C:2018:830, σκέψη 18 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 26 Εν προκειμένω, πράγματι, όπως υπενθυμίστηκε στις σκέψεις 18 έως 20 της παρούσας απόφασης, βασικός σκοπός του κανονισμού 260/2012 είναι να θεσπίσει τεχνικές απαιτήσεις και επιχειρηματικούς κανόνες, μεταξύ άλλων για τις άμεσες χρεώσεις, προκειμένου να αναπτυχθούν κοινές υπηρεσίες πληρωμών στην Ένωση.
- 27 Ωστόσο, το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, στο μέτρο που αναφέρεται ρητώς στην ειδική σχέση μεταξύ πληρωτή και δικαιούχου, συμβάλλει επίσης στον σκοπό της επίτευξης του αναγκαίου υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών, προκειμένου να διασφαλιστεί η υποστήριξη των καταναλωτών προς τον ΕΧΠΕ, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 32 του κανονισμού.
- 28 Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή επιτρέπει να χρησιμοποιείται για πληρωμή με άμεση χρέωση ο ίδιος, μοναδικός λογαριασμός πληρωμών για κάθε πληρωμή εντός της Ένωσης, με αποτέλεσμα την εξάλειψη του κόστους που συνεπάγεται η διατήρηση περισσότερων λογαριασμών πληρωμών, διασφαλίζοντας, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 10 του κανονισμού 260/2012, ότι οι επιχειρηματικοί κανόνες δεν θα περιορίζουν τη δυνατότητα των καταναλωτών, στο πλαίσιο μιας ενιαίας αγοράς για τις ηλεκτρονικές πληρωμές σε ευρώ, να πραγματοποιούν κάθε πληρωμή σε λογαριασμούς τους οποίους οι δικαιούχοι διατηρούν σε παρόχους υπηρεσιών οι οποίοι βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος.
- 29 Διαπιστώνεται, στο πλαίσιο αυτό, ότι ρήτρα όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβαίνει σε διάκριση με κριτήριο την κατοικία του πληρωτή, ενδέχεται να λειτουργήσει κατά κύριο λόγο εις βάρος των καταναλωτών που δεν διαθέτουν λογαριασμό πληρωμών στο κράτος μέλος στο οποίο

- βρίσκεται η έδρα των δραστηριοτήτων του δικαιούχου. Πράγματι, δεν αμφισβητείται ότι οι καταναλωτές συνήθως διαθέτουν λογαριασμό πληρωμών στο κράτος μέλος στο οποίο έχουν την κατοικία τους.
- 30 Συνεπώς, μια τέτοια ρήτρα ισοδυναμεί εμμέσως με προσδιορισμό του κράτους μέλους εντός του οποίου πρέπει να βρίσκεται ο λογαριασμός πληρωμών, αναπτύσσοντας κατ' αυτόν τον τρόπο αποτελέσματα αντίστοιχα με εκείνα που προκύπτουν από τον προσδιορισμό συγκεκριμένου κράτους μέλους.
- 31 Πράγματι, στις περισσότερες περιπτώσεις η εν λόγω προϋπόθεση περί κατοικίας παρέχει τη δυνατότητα πληρωμής με άμεση χρέωση ΕΧΠΕ μόνο στους πληρωτές που διατηρούν λογαριασμό πληρωμών στο κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται η έδρα των δραστηριοτήτων του δικαιούχου και, ως εκ τούτου, αποκλείει από αυτόν τον τρόπο πληρωμής τους πληρωτές που διατηρούν λογαριασμό πληρωμών σε άλλα κράτη μέλη.
- 32 Συνεπώς, η εν λόγω ρήτρα επιτρέπει κατ' ουσίαν αυτόν τον τρόπο πληρωμών μόνο για τις εθνικές πράξεις πληρωμής, κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 27, του κανονισμού 260/2012, δηλαδή για τις πράξεις πληρωμής που πραγματοποιούνται μεταξύ πληρωτή και δικαιούχου οι οποίοι διατηρούν λογαριασμό σε παρόχους υπηρεσιών πληρωμών που βρίσκονται στο ίδιο κράτος μέλος, με αποτέλεσμα να αποκλείει την πλειονότητα των διασυνοριακών πληρωμών, στις οποίες, κατ' άρθρο 2, σημείο 26, του κανονισμού αυτού, εμπλέκονται πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών που βρίσκονται σε διαφορετικά κράτη μέλη.
- 33 Επομένως, ρήτρα όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη είναι ικανή να θίξει την πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012, δεδομένου ότι στερεί από τους πληρωτές τη δυνατότητα να πραγματοποιούν άμεση καταβολή από λογαριασμό ευρισκόμενο σε κράτος μέλος της επιλογής τους. Συνεπώς, η ρήτρα αυτή υπονομεύει τον σκοπό που υπηρετεί η εν λόγω διάταξη, ο οποίος συνίσταται, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 28 της παρούσας απόφασης, στο να αποτραπεί το ενδεχόμενο οι επιχειρηματικοί κανόνες να θίξουν την εγκαθίδρυση μιας ενιαίας αγοράς για τις ηλεκτρονικές πληρωμές σε ευρώ, για την οποία γίνεται λόγος στην αιτιολογική σκέψη 1 του κανονισμού αυτού.
- 34 Δεν ασκεί επιρροή επ' αυτού το ότι ο καταναλωτής μπορεί να χρησιμοποιήσει άλλες μεθόδους πληρωμής. Μολονότι οι δικαιούχοι παραμένουν ελεύθεροι να αποφασίσουν αν θα προσφέρουν ή όχι στους πληρωτές τη δυνατότητα να προβαίνουν σε πληρωμές με άμεση χρέωση ΕΧΠΕ, εντούτοις, σε αντίθεση προς όσα υποστηρίζει η Deutsche Bahn, εφόσον προσφέρουν μια τέτοια δυνατότητα, δεν μπορούν να εξαρτήσουν τη χρήση αυτής της μεθόδου πληρωμής από προϋποθέσεις που θα έθιγαν την πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012.
- 35 Η Deutsche Bahn υποστηρίζει ότι από τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/302 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2018, για την αντιμετώπιση του αδικαιολόγητου γεωγραφικού αποκλεισμού και άλλων μορφών διακριτικής μεταχείρισης με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης των πελατών εντός της εσωτερικής αγοράς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και (ΕΕ) 2017/2394 και της οδηγίας 2009/22/ΕΚ (ΕΕ 2018, L 60 I, σ. 1), μπορεί, ωστόσο, να συναχθεί ότι το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012 δεν καταλαμβάνει προϋπόθεση κατοικίας όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη.
- 36 Ωστόσο, πέραν του ότι ο κανονισμός 2018/302 εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής του τις υπηρεσίες στον τομέα των μεταφορών, όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, και του ότι άρχισε να ισχύει στις 3 Δεκεμβρίου 2018, ήτοι σε χρόνο μεταγενέστερο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, αρκεί η διαπίστωση ότι ο κανονισμός αυτός, ο οποίος αφορά ειδικά τον γεωγραφικό αποκλεισμό, δεν ασκεί καμία επιρροή επί της ερμηνείας του άρθρου 9, παράγραφος 2,

του κανονισμού 260/2012, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 39 των προτάσεών του, δεδομένου ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν προβλέπει καμία σχέση μεταξύ των δύο αυτών κανονισμών.

- 37 Η Deutsche Bahn υποστηρίζει, επίσης, ότι προϋπόθεση κατοικίας όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη δικαιολογείται από την ανάγκη ελέγχου της φερεγγυότητας των πληρωτών, δεδομένου ότι ο κίνδυνος καταχρηστικής συμπεριφοράς και μη πληρωμής είναι ιδιαίτερος υψηλός σε περιπτώσεις στις οποίες, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, η άμεση χρέωση γίνεται κατόπιν εντολής που δίδεται απευθείας από τον πληρωτή στον δικαιούχο, χωρίς να μεσολαβεί ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμής του πληρωτή ή του δικαιούχου. Υπό τέτοιες συνθήκες, θα πρέπει να αξιολογείται από τον ίδιο τον δικαιούχο ο κίνδυνος μη πληρωμής εκ μέρους του πελάτη.
- 38 Επιβάλλεται, ωστόσο, η επισήμανση ότι, όπως ανέφερε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 46 και 47 των προτάσεών του, ούτε το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012 ούτε άλλη διάταξη του κανονισμού αυτού προβλέπουν εξαίρεση από την υποχρέωση που προβλέπεται στη διάταξη αυτή, παρότι ο νομοθέτης της Ένωσης έλαβε κατά τη θέσπισή της δεόντως υπόψη τα συμφέροντα τόσο των πληρωτών όσο και των δικαιούχων.
- 39 Εν πάση περιπτώσει, όπως επισήμανε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο δικαιούχος μπορεί κάλλιστα να περιορίσει τους κινδύνους καταχρηστικής συμπεριφοράς ή μη πληρωμής, προβλέποντας, παραδείγματος χάριν, ότι η παράδοση ή η εκτύπωση των εισιτηρίων θα μπορεί να γίνει μόνον αφού ο ίδιος λάβει προηγουμένως επιβεβαίωση της πραγματικής είσπραξης της πληρωμής.
- 40 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 260/2012 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε συμβατική ρήτρα, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία αποκλείει την πληρωμή με άμεση χρέωση ΕΧΠΕ όταν ο πληρωτής δεν έχει την κατοικία του στο ίδιο κράτος μέλος με εκείνο στο οποίο έχει την έδρα των δραστηριοτήτων του ο δικαιούχος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 41 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 260/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2012, σχετικά με την καθιέρωση τεχνικών απαιτήσεων και επιχειρηματικών κανόνων για τις μεταφορές πίστωσης και τις άμεσες χρεώσεις σε ευρώ και με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 924/2009, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε συμβατική ρήτρα, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία αποκλείει την πληρωμή με άμεση χρέωση σε ευρώ μέσω του καθεστώτος της άμεσης χρέωσης το οποίο έχει καθιερωθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (άμεση χρέωση ΕΧΠΕ) όταν ο πληρωτής δεν έχει την κατοικία του στο ίδιο κράτος μέλος με εκείνο στο οποίο έχει την έδρα των δραστηριοτήτων του ο δικαιούχος.

(υπογραφές)